SYKEHUSET ØSTFOLD

Notat

Vår saksbehandler
Anne Cathrine Strekerud Gjøs
juridisk avdeling

Vår dato
25.09.2020

Vår referanse
20/06961-1

Til
Tore Dag Olsen/administrerende direktør stab,
Anne Charlotte Moe/eiendomsavdelingen

Kopi til

Vurdering av samlokasjon - ambulansestasjon i Sarpsborg

Utgangspunktet etter anskaffelsesregelverket er at alle anskaffelser om omfattes av regelverket skal kunngjøres, og for å kunne anskaffe uten kunngjøring må en av unntaksbestemmelsene i forskrift for offentlige anskaffelser (FOA) komme til anvendelse.

Det legges til grunn at anskaffelsen av ambulansestasjon i Sarpsborg ligger over EØS-terskelverdien, og FOA del I og del III kommer til anvendelse. I denne saken vil da relevant unntaksbestemmelse være FOA § 13-4 bokstav b pkt. 3.

Rettslig grunnlag:
FOA § 13-4 bokstav b pkt. 3 lyder slik:
Oppdragsgiveren kan gjennomføre en anskaffelse uten konkurranse dersom
b) anskaffelsen gjelder ytelser som bare en bestemt leverandør kan levere fordi
3. leverandøren har en enerett, inkludert immaterielle rettigheter.

Denne bestemmelsen er en meget snever unntaksbestemmelse, og det skal svært mye til for at unntaket får anvendelse. Det må derfor gjøres en vurdering av hvorvidt Sykehuset Østfold kun har mulighet til å få dekket sitt behov for ambulansestasjon på det stedet som Sarpsborg kommune tilbyr.

Vurdering av samlokasjon med Sarpsborg kommune:
Ansvaret for øyeblikkelig hjelp tilbudet er delt mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Kommunehelsetjenesten er blant annet ansvarlig for å drifte legevakt, mens spesialisthelsetjenesten blant annet er ansvarlig for ambulansetjenester, laboratorium og røntgen. Samhandlingsreformen ble iverksatt den 1. januar 2012 har sikret økt samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten.

Konsekvensene av reformen drøftes nærmere i Prop. 91 L (2010–2011) *Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)* der det bl.a. fremgår følgende i punkt 28.6.1:
" Dette stiller krav til helse- og omsorgstjenestene og mest krevende synes det å være når samhandlingen må skje på tvers av forvaltningsnivåene mellom kommunen og et helseforetak. I mange tilfeller blir behandlingsresultatet dårligere og pasienten får ikke den helsegevinsten som en tilstrekkelig koordinert helse-

og omsorgstjeneste kunne gitt. Manglende samhandling og koordinering av helse- og omsorgstjenester kan også føre til gjeninnleggelser og økt behov for tjenester i hjemmet senere. Det vil si at den samlede helse- og omsorgstjenesten ikke blir så effektiv som den burde være. Dette påfører pasientene unødige byrder og er dårlig offentlig ressursforvaltning. Et av de viktige målene i samhandlingsreformen er derfor å få til tilstrekkelig samhandling om å gjennomføre gode pasientforløp."

I proposisjonens punkt 16.6.2 diskuteres øyeblikkelig hjelp tilbudet mer inngående. Det fremgår bl.a. følgende:

> *"I avtalene mellom kommunene og regionale helseforetak skal det inngå et eget punkt som beskriver øyeblikkelig hjelp-tilbudet i kommunene. På den måten oppfordres partene til å se øyeblikkelig hjelp-tilbudene sine i sammenheng, og bli enige om løsninger som er hensiktsmessige både for kommunene, helseforetakene, og ikke minst pasientene. Samtidig unngår man at det opparbeides en dobbeltkapasitet."*

Ambulansestasjonen i Sarpsborg er per i dag samlokalisert med Helsehuset i Sarpsborg, hvor også legevakten for Sarpsborg og Rakkestad er plassert. Grunnet ambulansestasjonens tekniske stand har Sarpsborg kommune besluttet at stasjonen skal rives og erstattes med et nytt bygg for ambulansetjenesten. Nytt bygg vil bli plassert i direkte nærhet til eksisterende ambulansestasjon.

Sykehuset Østfold anser det som helt nødvendig å opprettholde nærheten til Helsehuset i Sarpsborg, og den nye ambulansestasjonen blir oppført på tilnærmet samme sted.

Nærheten til Helsehuset er etter Sykehuset Østfolds vurdering helt grunnleggende for å oppfylle samhandlingsreformens krav til samarbeid om blant annet øyeblikkelig hjelp-tjenester. Samarbeidet og nærheten er nødvendig fordi det er aktuelt med ambulansetransport både til og fra kommunens legevakt.

Videre har Sarpsborg kommune som ett ledd i samhandlingsreformen åpnet KAD (Kommunal Akutt Døgnenhet) på Helsehuset i Sarpsborg. Sammen med legevakten vil Helsehuset ofte ha svært syke pasienter innlagt eller til undersøkelse og/eller behandling. Ambulansestasjonens samlokalisering med Helsehuset bidrar til at kommunen indirekte har en høynet akuttberedskap dersom noen av deres pasienter skulle ha behov for akuttmedisinsk bistand.

Det er en stor fordel at de ansatte i ulike deler av øyeblikkelig hjelp-tjenesten er lokalisert samme sted og kan samarbeide, og ambulansepersonell på stasjonen og ansatte på legevakten trener sammen på blant annet hjertestans og andre akutte hendelser. Det er også gode muligheter for sambruk av både utstyr, møterom og lignende ved en samlokalisering.

Basert på ovenstående redegjørelse er det må det legges til grunn at det er helt sentralt at det kommunale- og spesialisthelsetjenestetilbudene er samlokalisert. Tilsvarende samlokalisering for ambulansestasjonene og Helsehusene er gjennomført i Indre Østfold, Halden, Moss og Fredrikstad.

For at unntaksbestemmelsen i FOA § 13-4 bokstav b pkt. 3 skal komme til anvendelse, kan ingen annen lokalisering være mulig. Spørsmålet blir etter dette om det må være teknisk eller praktisk umulig med en annen lokalisering, eller om det at en annen lokalisering vil være i strid med

retningslinjer fra lovgiver er tilstrekkelig. Det må kunne legges til grunn at unntaket i § 13-4 bokstav b pkt. 3 skal tolkes slik at det også omfatter et tilfelle som dette, selv om en annen lokalisering rent praktisk kanskje kunne vært mulig. Forvaltningen er forpliktet til å opptre lojalt i forhold til lovgivers krav og anskaffelsesregelverket bør tolkes slik at dette hensynet ivaretas. Dette må særlig gjelde innenfor helsesektoren, der en lite hensiktsmessig organisering av tjenestene kan få svært alvorlige konsekvenser. Det foreligger imidlertid ikke noe praksis som gir avgjørende støtte til denne konklusjon, og rettstilstanden må derfor betegnes som noe uavklart.

Oppsummering:
Det foreligger klare objektive holdepunkter for at Sykehuset Østfold sin ambulansestasjon i Sarpsborg fortsatt må være samlokalisert med kommunens øyeblikkelig hjelp-tilbud, og vilkåret i unntaksbestemmelsen kan legges til grunn å være oppfylt, jf. FOA § 13-4 bokstav b pkt. 3.